



Shrnutí hlavních výstupů z měření finanční gramotnosti obyvatel ČR

Ing. Dušan Hradil

**sekce Finanční trh
Ministerstvo financí**

**Tisková konference k projektu Měření finanční gramotnosti obyvatel ČR
13. prosince 2010**



Tématické okruhy dotazníku

- Domácí finance
- Vytváření rezerv
- Finanční produkty
- Chování a zvyklosti ve světě financí
- Znalosti ze světa financí
- Smlouvy a stížnosti

Měření tedy pokrývá

- všechny složky finanční gramotnosti - znalosti, dovednosti i chování
- všechna témata standardů finanční gramotnosti dospělého občana
 - peníze, placení a inflace
 - hospodaření s penězi, rozpočet a plánování (vč. zajištění na stáří)
 - finanční produkty
 - práva spotřebitele



I. Domácí finance

Finančně gramotný občan (mimo jiné)

- má alespoň hrubou představu o tom, kolik má aktuálně k dispozici vlastních peněz
- sestavuje si rozpočet a sleduje jeho dodržování
- plánuje své výdaje alespoň na měsíc dopředu
- je připraven na situaci ztráty hlavního příjmu

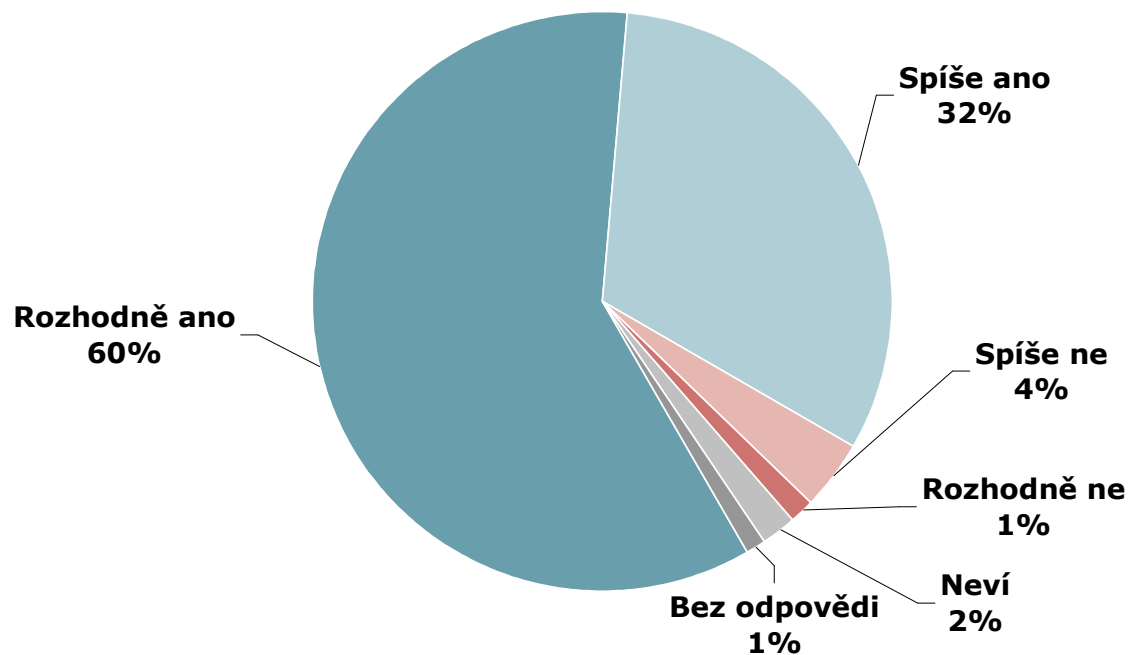


Přehled o penězích

- **92 %** má alespoň hrubou představu o tom, kolik má aktuálně k dispozici vlastních peněz

Řekl(a) byste, že máte alespoň přibližnou představu o tom, kolik peněz máte Vy osobně nyní okamžitě k dispozici?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=1005



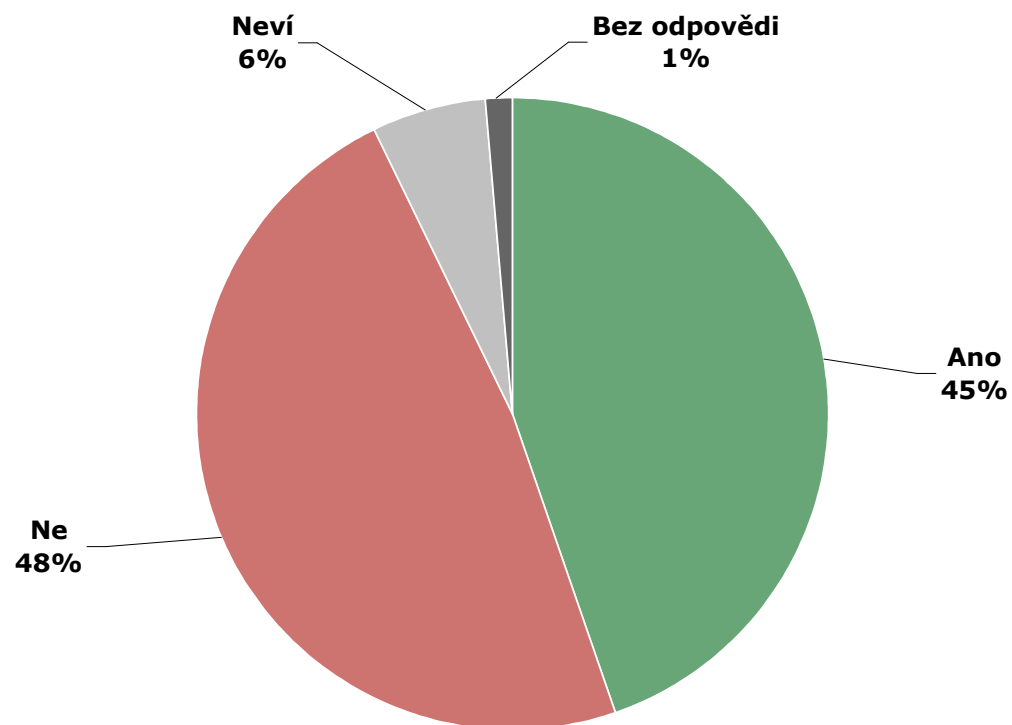


Rozpočet domácnosti I

- **37%** sestavuje rozpočet pravidelně, dalších 8% nepravidelně

Dělá si Vaše domácnost finanční rozpočet?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=1005



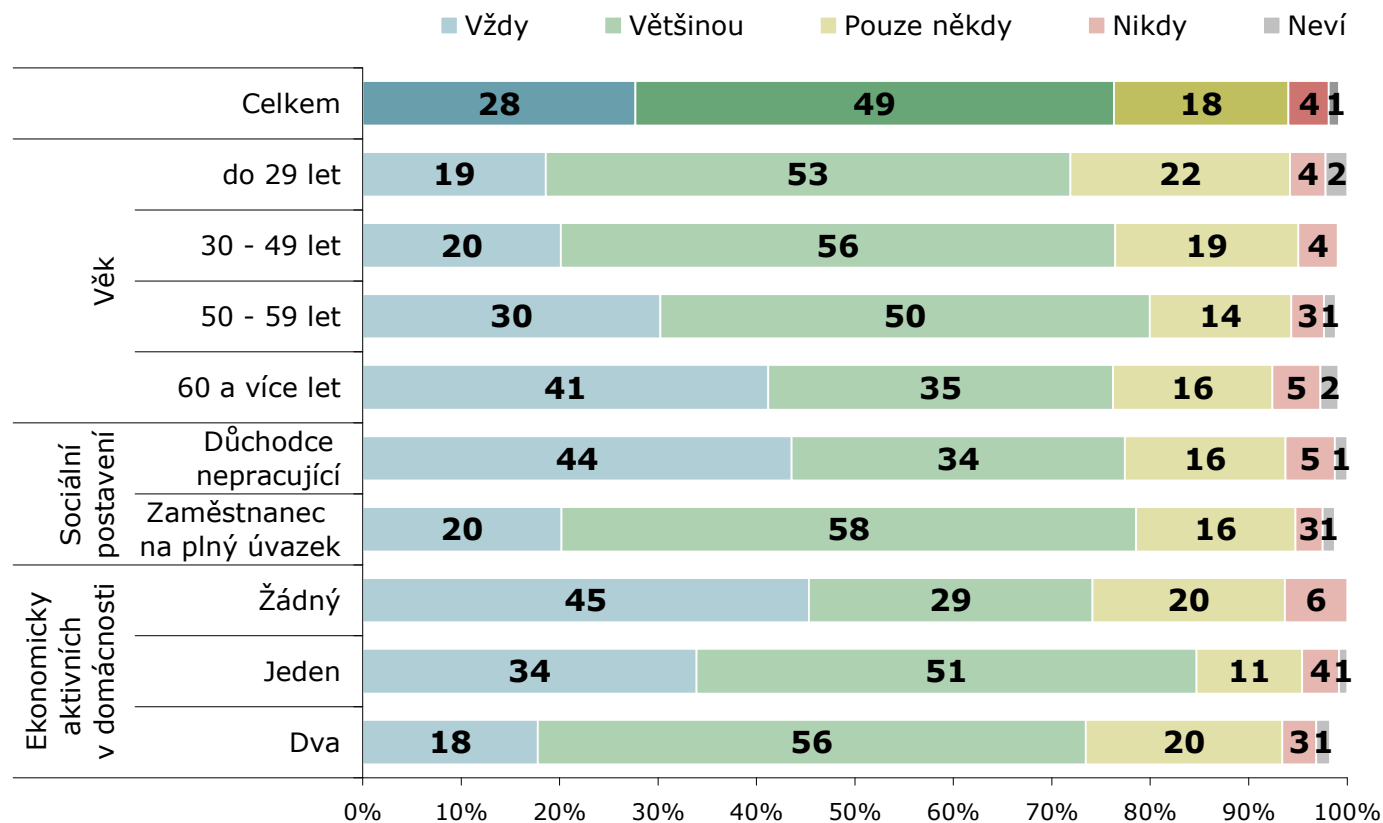


Rozpočet domácnosti II

- **77%** z těch, kteří rozpočet sestavují, vždy či většinou sleduje jeho dodržování

Sledujete, zda je naplánovaný rozpočet Vaší domácnosti skutečně dodržován?

ZÁKLAD: Respondenti, v jejichž domácnosti se sestavuje finanční rozpočet n=451



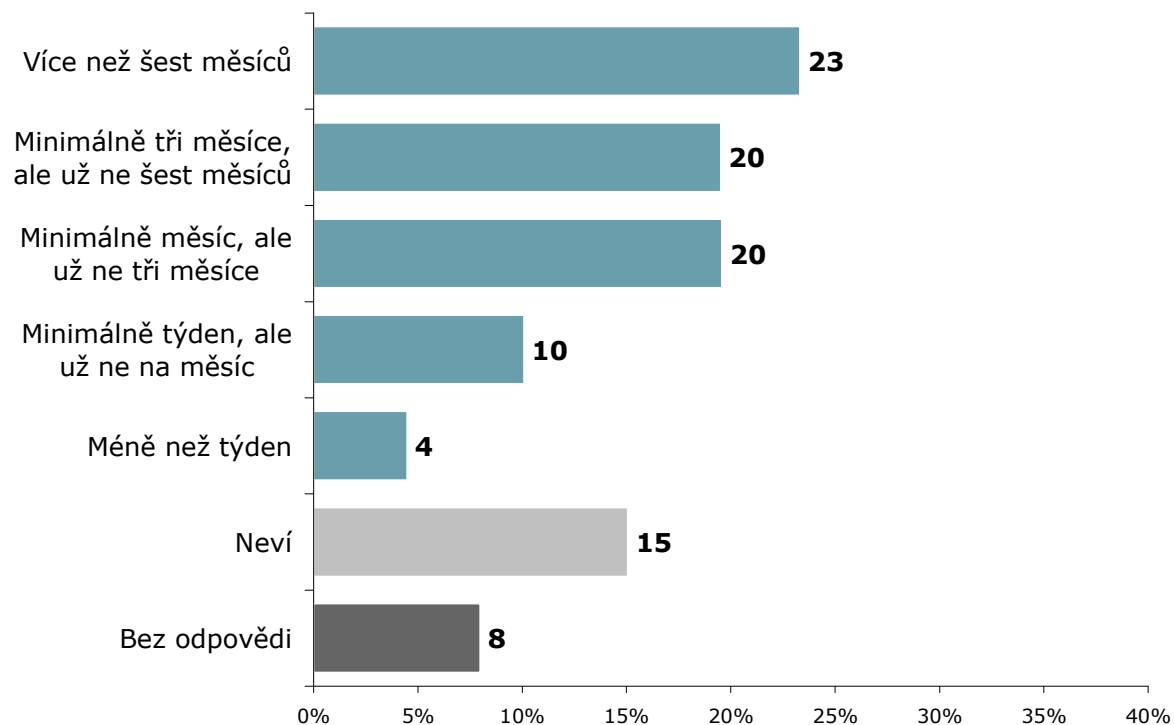


Pokrytí výdajů v případě ztráty příjmu

- **77 %** ví, jak dlouho by bylo schopno pokrýt životní náklady po ztrátě příjmu
- **43%** je zajištěno na dobu 3 měsíců a více, 63 % na alespoň 1 měsíc
- naopak 14 % ani po dobu 1 měsíce; 23% respondentů nedokázalo odpovědět

Jak dlouho by byli schopni pokrýt životní náklady po ztrátě příjmu

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=1005



ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost, září 2010

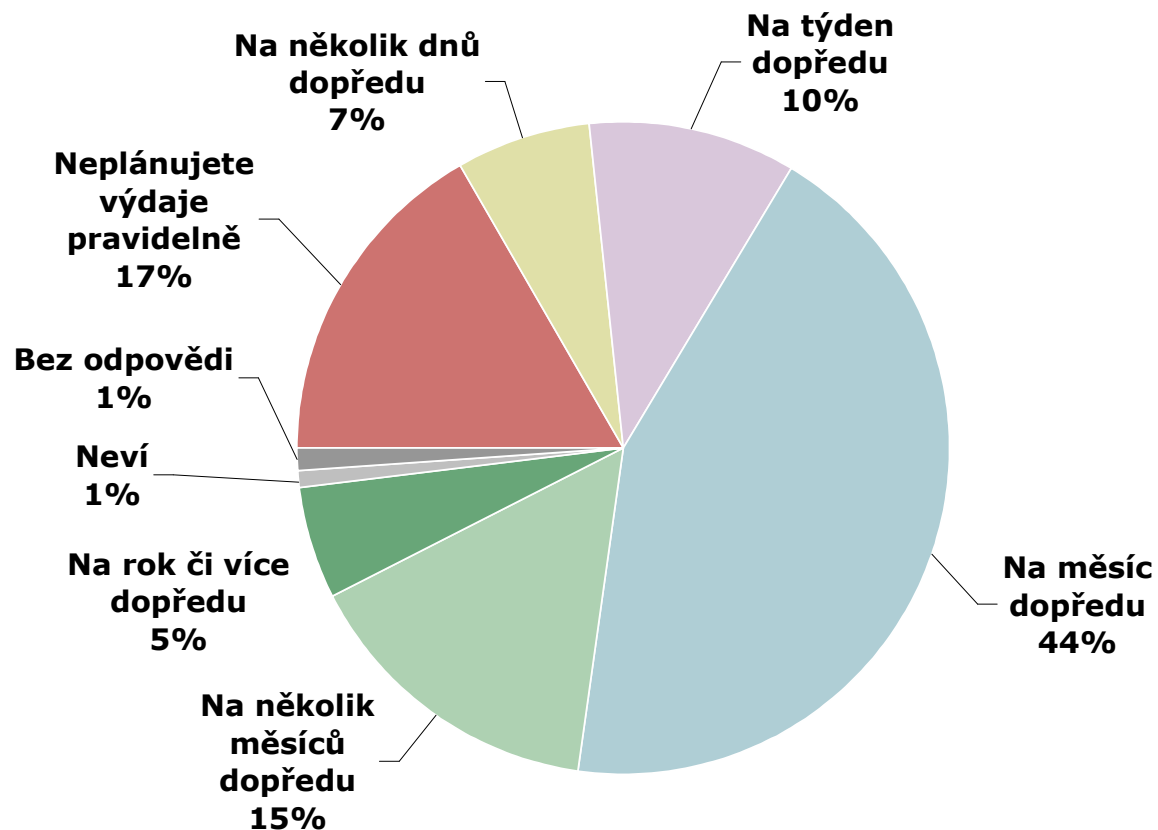


Plánování výdajů

- **64%** z těch, kteří sestavují rozpočet, plánuje své výdaje alespoň na **1 měsíc dopředu**

**Plánuje Vaše domácnost své výdaje pravidelně?
Pokud ano, na jaké období?**

ZÁKLAD: Respondenti, v jejichž domácnosti se sestavuje finanční rozpočet n=451



ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost, 2010



II. Vytváření rezerv

Finančně gramotný občan (mimo jiné)

- si vytváří rezervy – např. pravidelným odkládáním části příjmu
- tyto rezervy mohou být jak obecného charakteru (tedy na „nepředvídatelný výdaj“), tak konkrétně zaměřené, např. ztráta příjmu či financování výdajů ve stáří
- již přemýšlel o tom, z čeho bude žít ve stáří

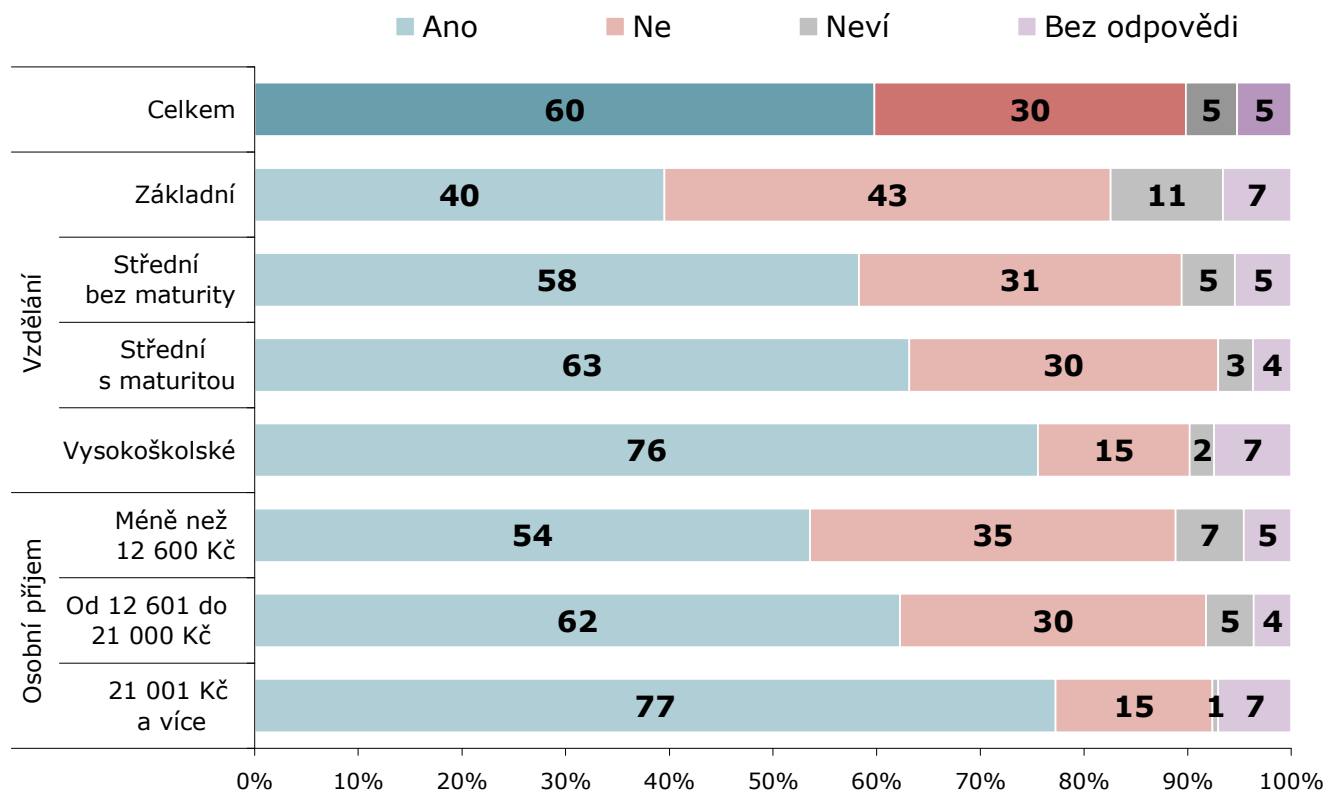


Vytváření obecných rezerv

- **60%** pravidelně odkládá část příjmu jako rezervu (obecně, např. na nepředvídatelný výdaj)

Ukládá Vaše domácnost pravidelně část svých příjmů stranou jako rezervu?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=1005



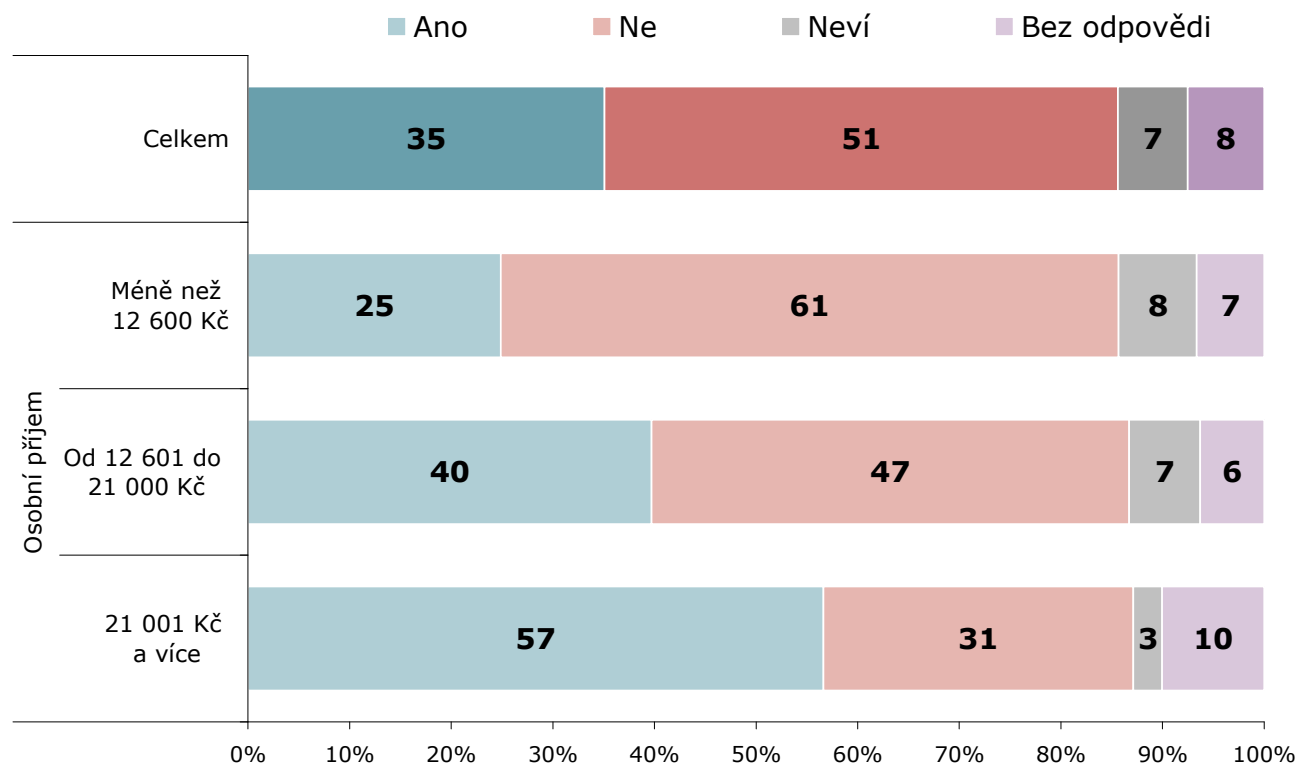


Vytváření rezerv pro případ ztráty příjmu

- **35%** odkládá část příjmu jako rezervu pro případ ztráty příjmu

Vytváří si Vaše domácnost rezervy pro případ ztráty příjmu?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=1005



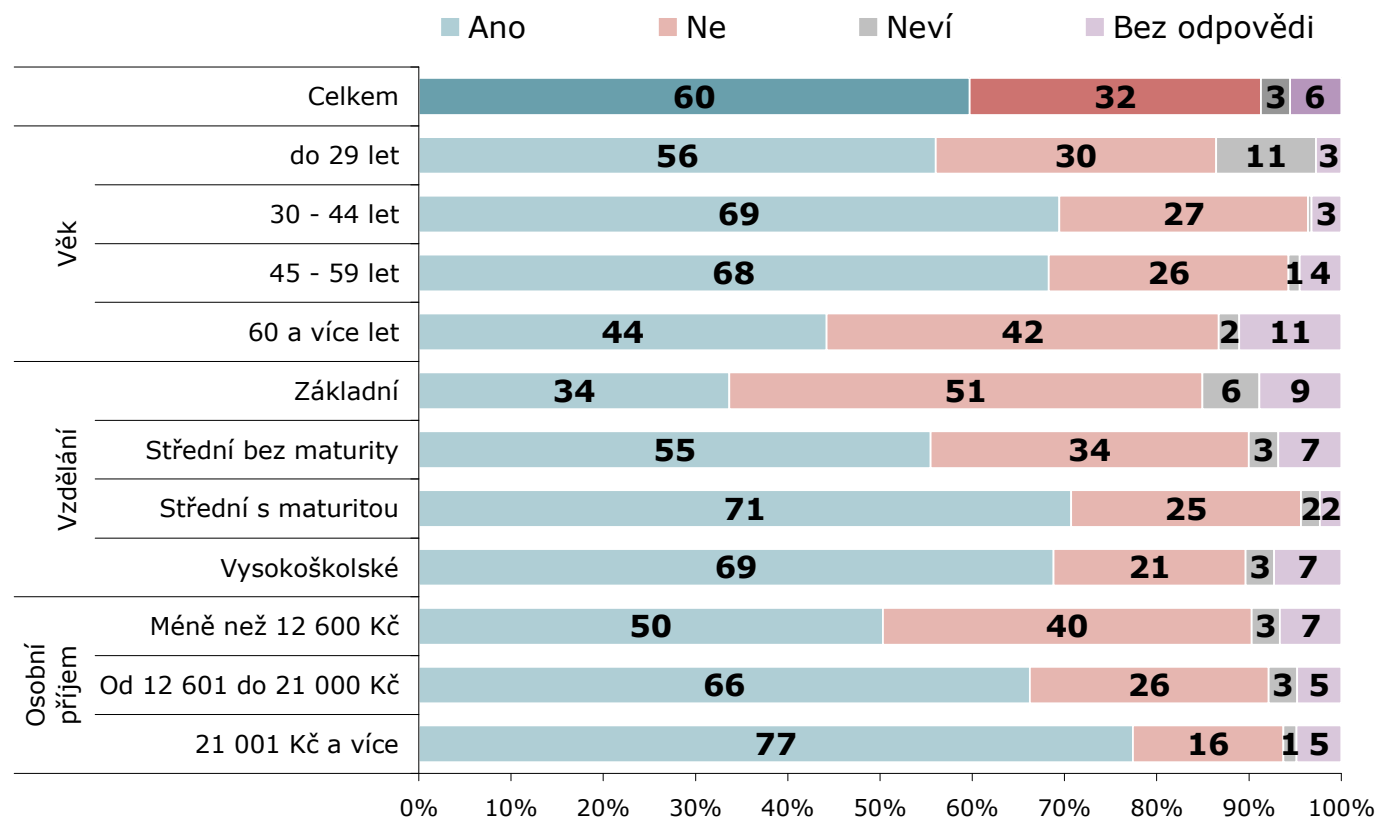


Vytváření rezerv na stáří

- **60%** odkládá část příjmu jako rezervu na stáří

Vytváří si Vaše domácnost rezervy jako zajištění na stáří?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=1005



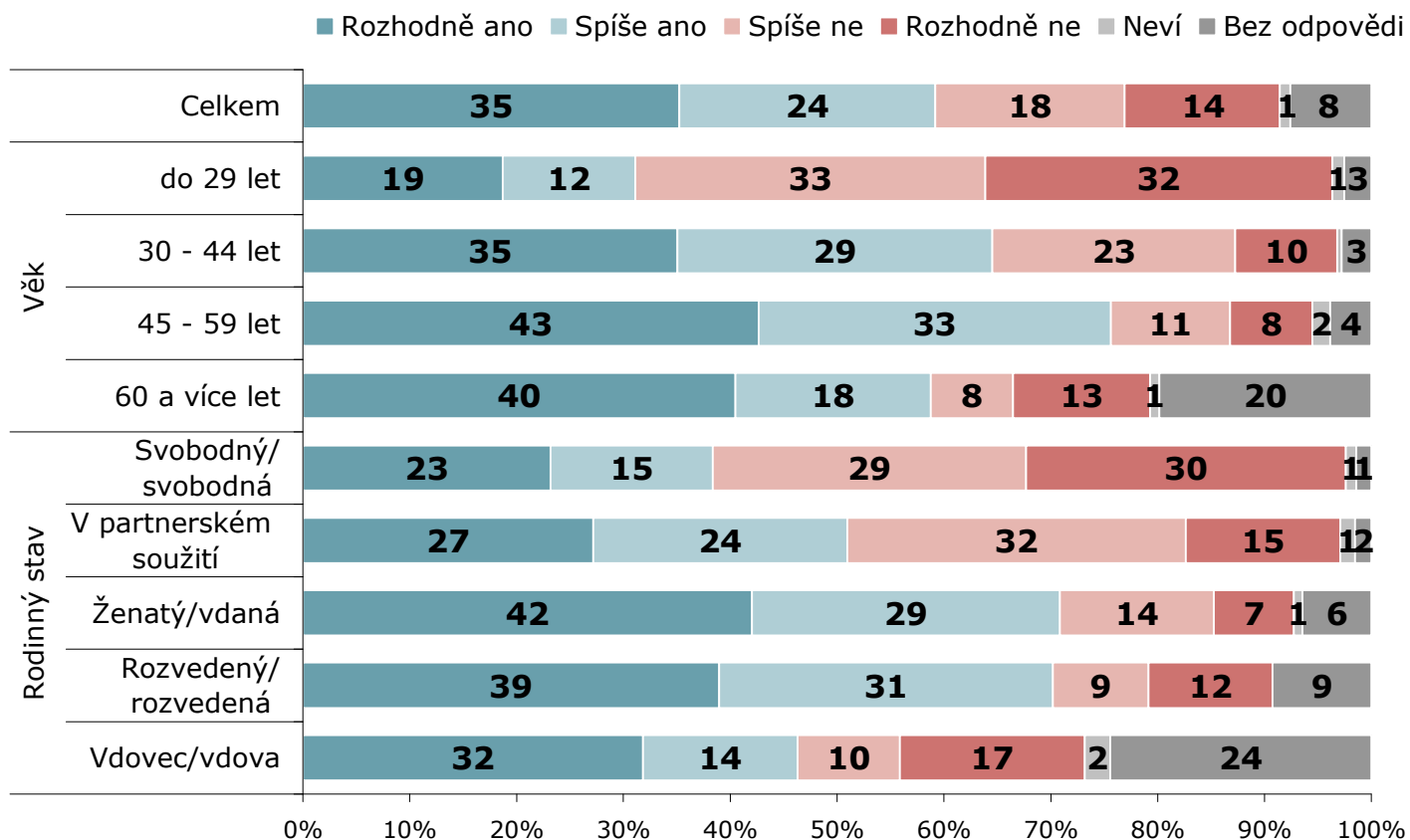


Z čeho budu financovat své výdaje ve stáří

- **59%** již přemýšlelo o tom, jak se zajistit na stáří

Přemýšlel(a) už jste o svém zajištění na stáří?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=1005





III. Finanční produkty

Finančně gramotný občan (mimo jiné)

- při výběru finančního produktu zvažuje více nabídek a více zdrojů informací
- zná základní finanční produkty, např. v oblasti platebních karet zná rozdíl mezi kartou debetní a kreditní, zejm. pokud např. kreditní kartu skutečně používá
- je si vědom rizik spojených s některými finančními produkty – např. platebními kartami
- ví, co dělat, když dojde k odcizení či ztrátě platební karty
- ví, podle čeho si vybírat finanční produkty, např. spotřebitelský úvěr



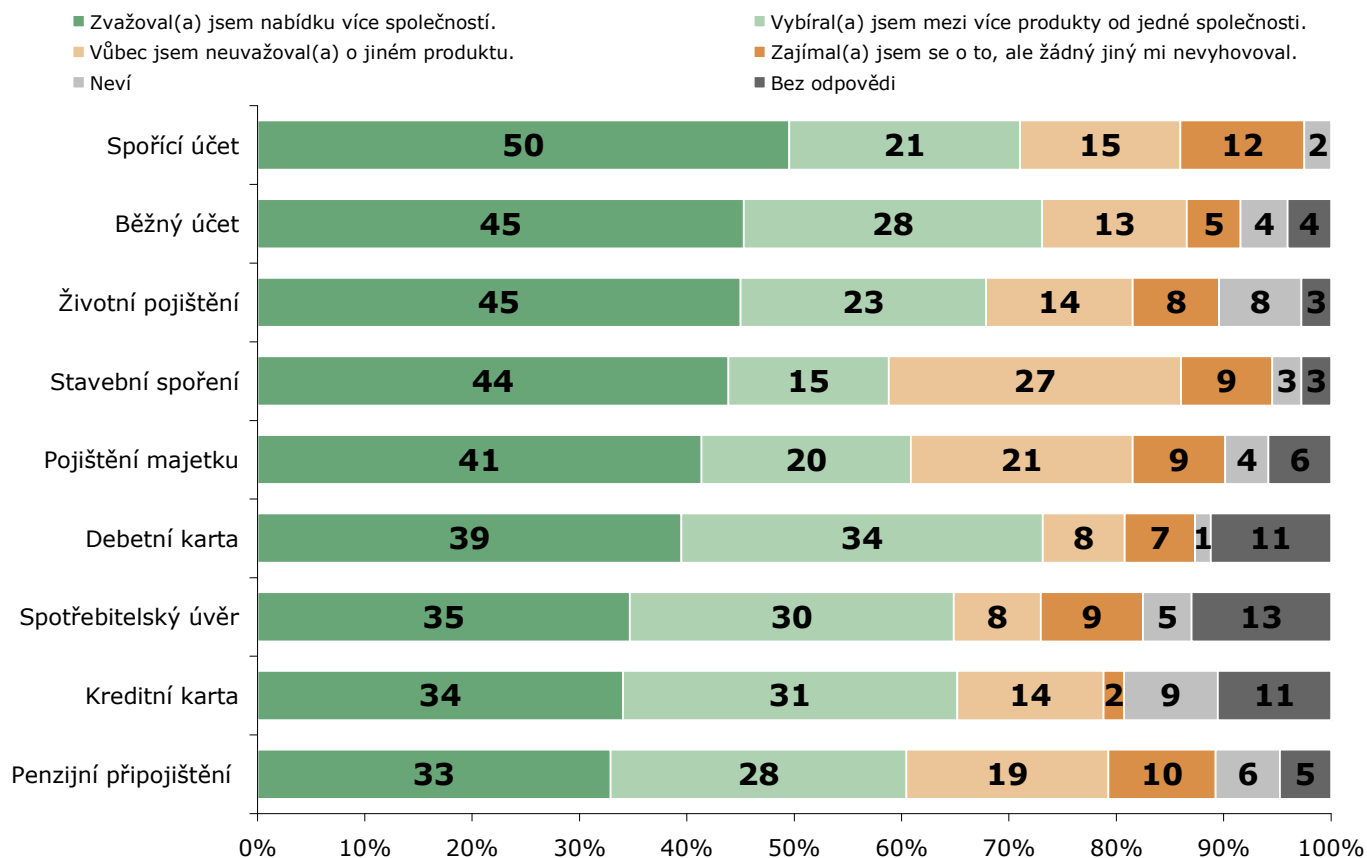
Výběr finančního produktu z více nabídek

- **33 až 50 % (dle typu produktu) zvažuje nabídky více poskytovatelů**

Způsob výběru produktu

ZÁKLAD: Respondenti, kteří si sjednali v posledních 2 letech daný produkt

POZNÁMKA: zobrazeny pouze produkty, které si v posledních dvou letech sjednalo více než 30 osob



ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost, září 2010

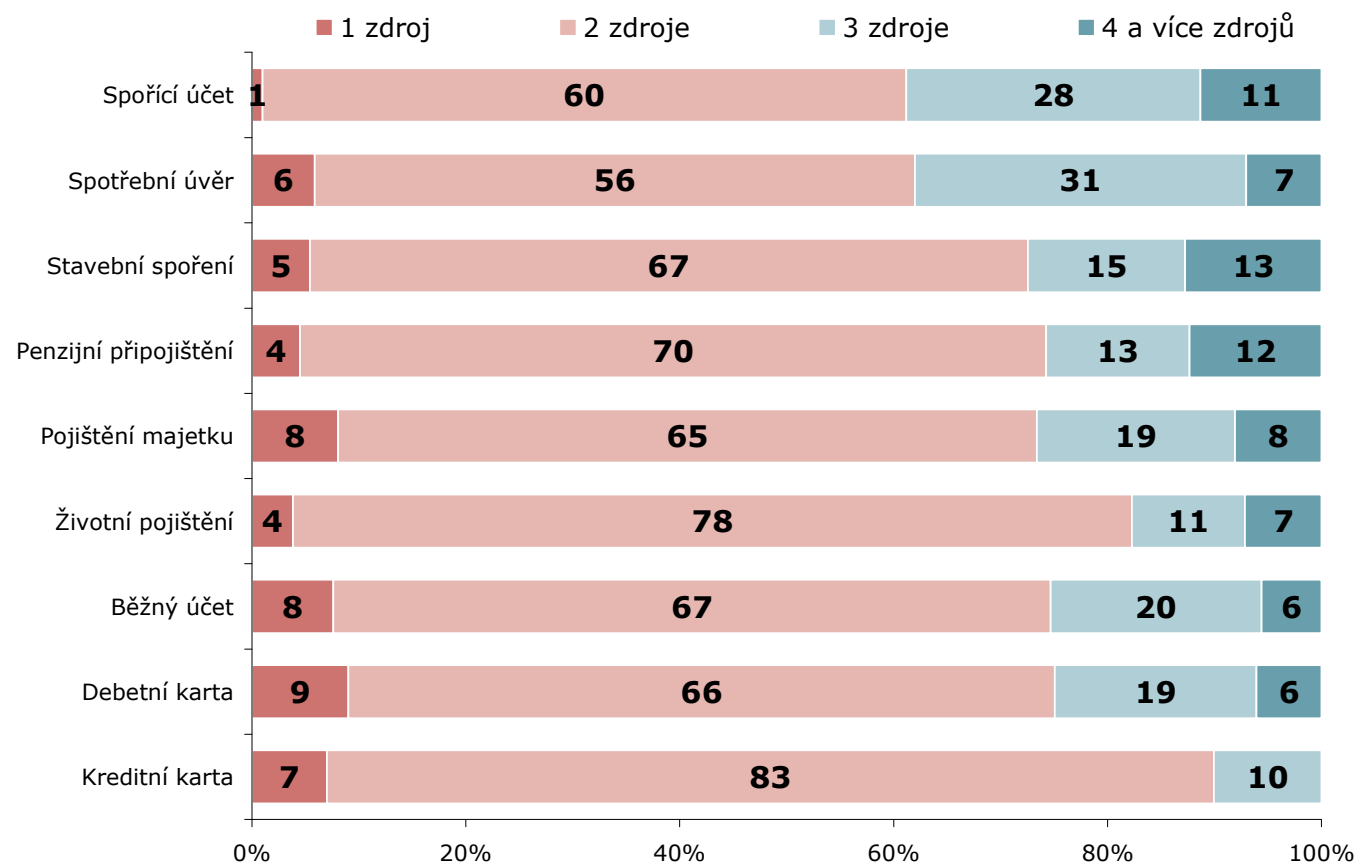


Výběr finančního produktu z více nabídek

- **více jak 90 % (dle typu produktu) vycházelo v minulosti alespoň ze 2 zdrojů informací při výběru finančního produktu**

Počet informačních zdrojů

ZÁKLAD: Respondenti, kteří si v posledních 2 letech některý z produktů





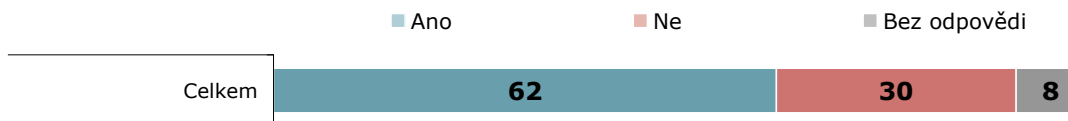
Znalost produktů – platební karty

- **25 %** skutečně zná rozdíl mezi debetní a kreditní kartou

(většina o debetní/kreditní kartě již slyšela, ovšem z nich jen 62 % si myslí, že zná rozdíl, ve skutečnosti správně odpovědělo jen 57 % z nich)

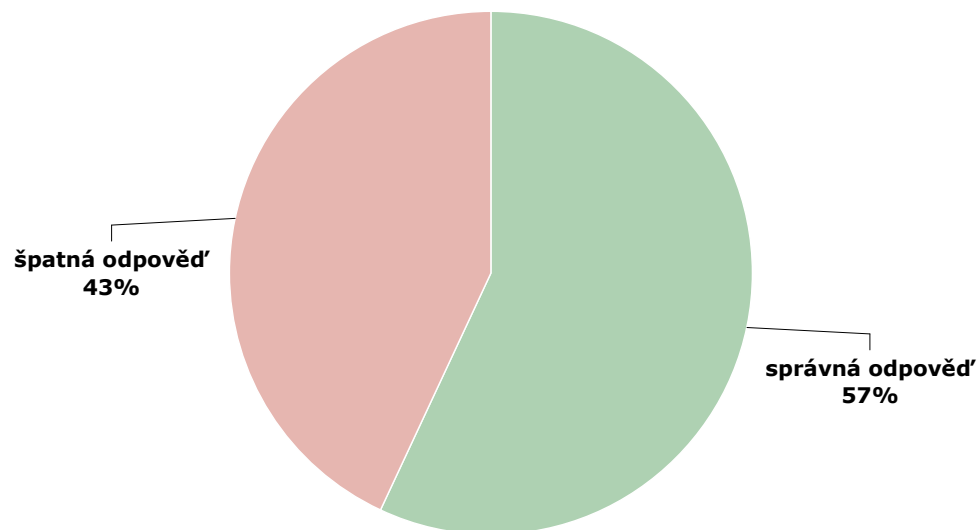
Věděl(a) byste, jaký je rozdíl mezi debetní a kreditní platební kartou?

ZÁKLAD: Respondenti, kteří alespoň slyšeli o kreditní/debetní kartě, n=704



Jaký je rozdíl mezi debetní a kreditní kartou?

ZÁKLAD: Respondenti, kteří uvedli, že znají rozdíl, n=437



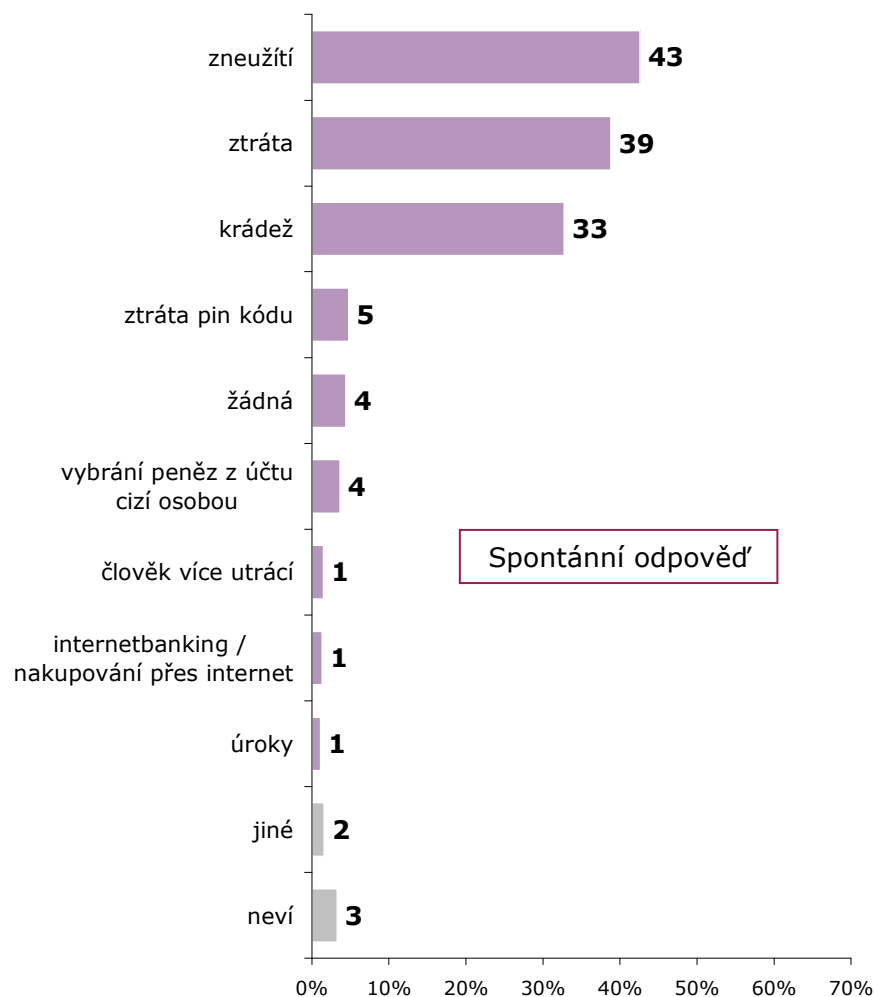


Rizika spojená s finančními produkty I

- zhruba **87 %** držitelů debetní karty si uvědomuje riziko spojení se zneužitím/ztrátou/krádeží karty/ztrátou PIN (spontánně uvedli alespoň jedno z těchto rizik)

Jaká jsou rizika spojená s platební kartou?

ZÁKLAD: Respondenti, kteří mají debetní kartu, n=351



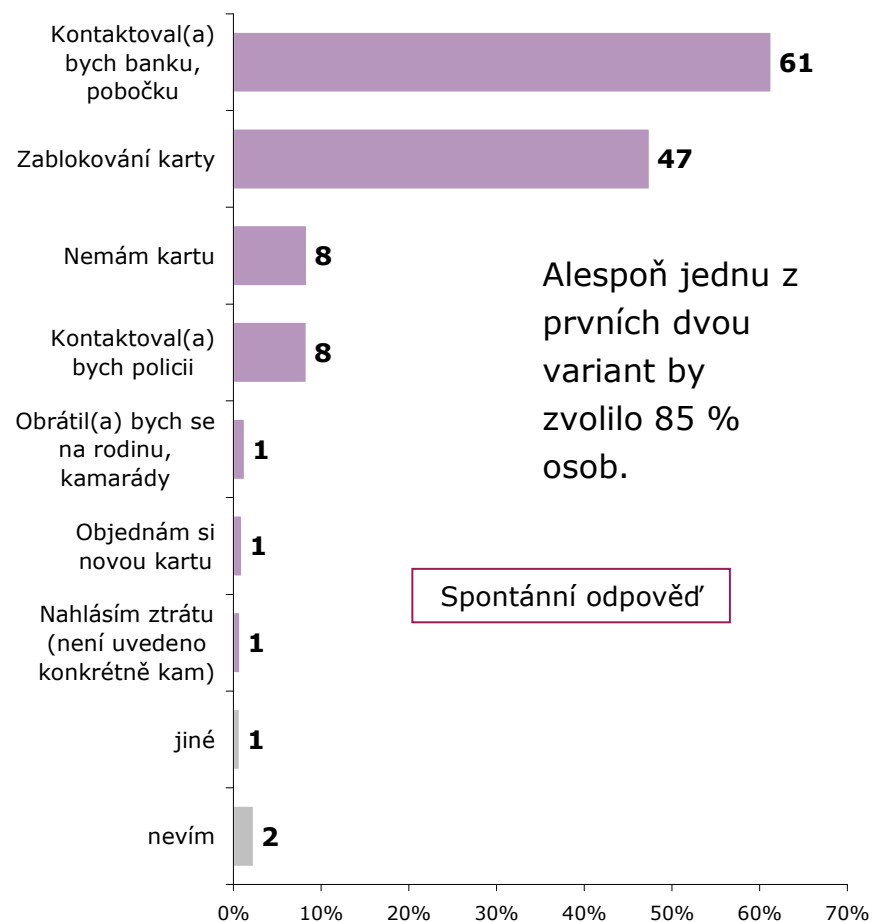


Rizika spojená s finančními produkty II

- **85 %** držitelů debetních karet by reagovalo správně (kontaktovali by banku/nechali kartu zablokovat)

Co byste udělal, kdyby Vám byla odcizena platební karta?

ZÁKLAD: Respondenti, kteří mají debetní kartu, n=351



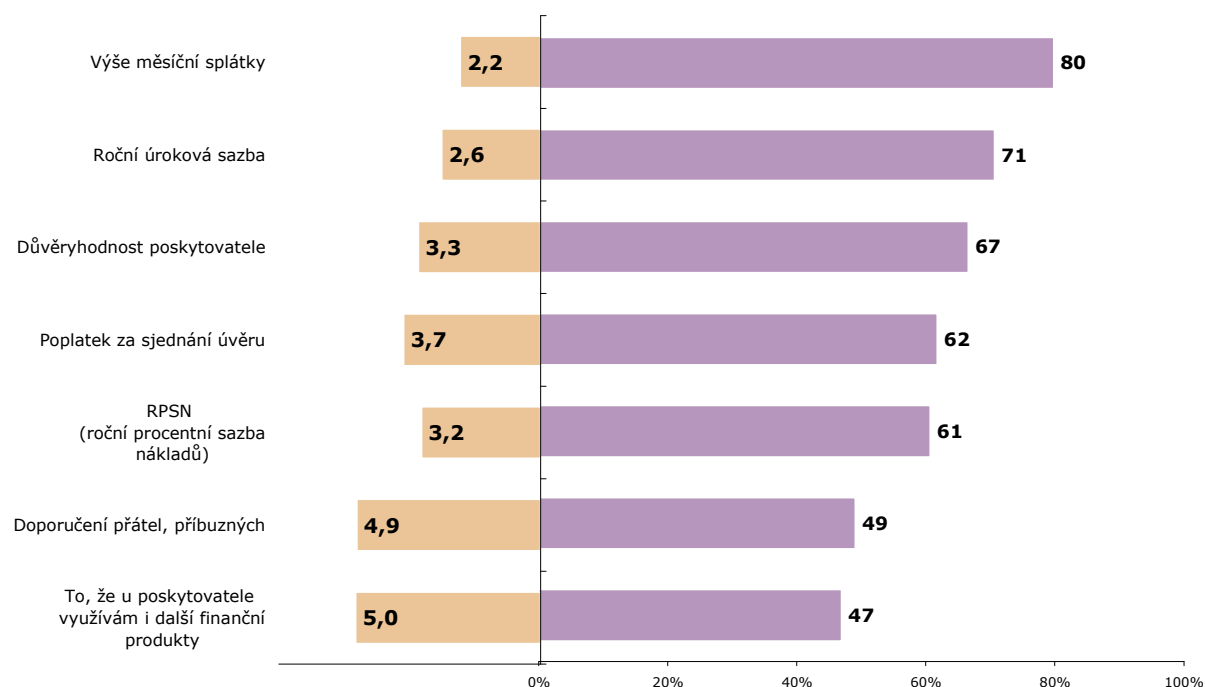


Podle čeho si vybírat – spotřebitelský úvěr

- **58 %** zohlední oba faktory - zátěž pro rozpočet (měsíční splátka) i RPSN (nejvhodnější ukazatel nákladovosti úvěru)
- **80 %** zohlední zátěž pro rozpočet (měsíční splátka), **71 %** úrokovou sazbu, pouze **61 %** celkové náklady na úvěr (RPSN)

Podle jakých kritérií byste se rozhodoval pokud byste si měl vzít půjčku?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=1005





Děkuji za pozornost

Ing. Dušan Hradil

**sekce Finanční trh
Ministerstvo financí**

dusan.hradil@mfcrcz